

HAFTAYA BAKIŞ

ABD’de yoğun veri gündemi...

ABD’de geçtiğimiz hafta açıklanan Ağustos ayı dış ticaret açığı beklentilerin bir miktar üzerinde gerçekleşti. Sermaye malı ithalatının canlı seyretmesi bu gelişmede etkili olurken, 2016 yılında baskı altında kalan yatırım harcamalarının bu dönemde toparlanma kaydettiği görüldü. Diğer taraftan, ISM imalat sanayi endeksinin beklentilerin üstünde gelmesi ve işsizlik maaşı başvurularının son 43 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşmesi ABD ekonomisinin canlı seyrettiği yönündeki görüşleri destekledi. Bu çerçevede, piyasalar Fed’in politika faizini Aralık ayında artıracığını bekliyor. Nitekim, piyasalar bu ihtimalin gerçekleşme olasılığını %65 olarak değerlendiriyor. Hafta içinde konuşmaları yakından takip edilen Chicago Fed Başkanı Evans ve Richmond Fed Başkanı Lacker’ın Aralık’ta faiz artırımını savunan değerlendirmeleri doların diğer gelişmiş ülke para birimleri karşısında güçlenmesini sağladı. Öte yandan, Fed’in politikalarına ışık tutması bakımından önem taşıyan tarım dışı istihdam verisi Eylül ayında 156 bin kişi artarak beklentilerin altında kaldı. Böylece, ülkede işsizlik oranı da %5’e yükseldi. Beklentilerin altında kalan bu veriye rağmen Cleveland Fed Başkanı Mester’in ülkede istihdam piyasasının güçlü olduğunu vurgulaması, Fed’in Aralık ayında faiz artırımına gideceği yönündeki beklentileri destekledi.

Avrupa bankacılık hisselerinde düşüş...

Avrupa borsaları Deutsche Bank ile ilgili gelişmelere odaklanırken, Avrupa Merkez Bankası’nın (ECB) varlık alım programını kademeli olarak azaltacağı (tapering) yönündeki haberler haftanın ilk yarısında takip edildi. İzleyen günlerde bu haberin ECB yetkilileri tarafından teyit edilmemesi ise piyasalar tarafından olumlu bir gelişme olarak algılandı. Ayrıca, ABD’nin Deutsche Bank’a verdiği 14 milyar dolarlık cezada indirimine gideceği yönündeki beklentiler piyasalardaki endişeyi bir miktar hafifletti. Piyasalar, bankanın ABD’li otoritelere başvuru için 8 Kasım’da gerçekleştirilecek başkanlık seçimlerini bekleyeceğini ve sermaye artırım/varlık satışı gibi seçenekleri gözden geçireceğini değerlendiriyor. Öte yandan, hafta içinde Birleşik Krallık Başbakanı Theresa May Avrupa Birliği’nden ayrılma sürecinin Mart 2017 sonuna kadar başlatılacağını açıkladı. Piyasalarda risk iştahını olumsuz yönde etkileyen bu gelişmenin ardından sterlin diğer gelişmiş ülke para birimleri karşısında önemli ölçüde değer kaybetti. Brexit oylamasının ardından haftalık bazda en büyük ikinci kaybını yaşayan GBP/USD paritesi Cuma günü 1,25 seviyesinin altında tamamlarken, parite 1985’ten bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti.

IMF “Küresel Ekonomik Görünüm” raporunu açıkladı.

IMF Küresel Ekonomik Görünüm raporunda dünya ekonomisine ilişkin büyüme tahminlerinde değişikliğe gitmeyerek 2016 ve 2017 yılları için büyüme tahminlerini sırasıyla %3,1 ve %3,4 olarak açıkladı. Ancak, Temmuz tahminine kıyasla büyüme kompozisyonundaki değişiklik dikkat çekti. Kurum gelişmiş ülkelerin 2016’da daha yavaş, gelişmekte olan ülkelerin ise daha hızlı büyüyeceği öngörüsünde bulundu. IMF, ilk yarıdaki zayıf büyüme performansına bağlı olarak ABD büyümesine ilişkin tahminini 0,6 puan aşağı çekerek %1,6 düzeyine indirdi. IMF, ABD’nin gelecek yıla yönelik büyüme beklentisini de %2,5’ten %2,2’ye çekti. Çin’e ilişkin beklentilerinde bir değişikliğe gitmeyen IMF, Euro Alanı’nın gerek 2016 gerekse 2017 büyüme tahminini yukarı yönlü revize etti. IMF ayrıca İngiltere ve Japonya’nın 2016 yılında bir önceki öngörüsüne kıyasla daha hızlı büyüyeceğini tahmin ediyor.

HAFTALIK VERİLER

	30.Eyl	7.Eki	Değişim		30.Eyl	7.Eki	Değişim
BIST-100 Endeksi	76.488	77.976	% 1,9 ▲	EUR/USD	1,1238	1,1199	-% 0,3 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%8,71	%8,66	-5 bp ▼	USD/TL	2,9975	3,0500	% 1,8 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%1,61	%1,74	13 bp ▲	EUR/TL	3,3724	3,4153	% 1,3 ▲
EMBI+ (baz puan)	346	340	-6 bp ▼	Altın (USD/ons)	1.316	1.256	-% 4,5 ▼
EMBI+ Türkiye (baz puan)	322	304	-18 bp ▼	Petrol (USD/varil)	48,6	50,1	% 3,1 ▲

bp: baz puan

Brent türü petrolün varil fiyatı 50 doların üzerinde...

Önceki hafta OPEC üyesi ülkelerin petrol üretiminde kesintiye gitme yönünde anlaşmaya varması petrol fiyatlarını desteklemeye devam ediyor. Son 5 haftadır gerileyen ABD ham petrol stoklarının geçtiğimiz hafta beklentilerin üzerinde azalması da fiyatlardaki yükselişi destekledi. Hafta içinde Brent türü ham petrolün varil fiyatı 50,5 USD'e ulaşırken, bu hafta İstanbul'da düzenlenecek Dünya Enerji Kongresi'nde OPEC ülkelerinin kesintinin nasıl gerçekleşeceğiyle ilgili detayları görüşmesi bekleniyor.

Borsa İstanbul yükseldi.

Küresel piyasalarda Fed'in faiz artırımına ilişkin beklentiler ve Deutsche Bank ile ilgili gelişmeler takip edilirken, yurt içi piyasalarda enflasyon verileri ve jeopolitik gelişmeler ön plana çıktı. Beklentilerin altında açıklanan Eylül ayı enflasyonunun TCMB'nin 20 Ekim'deki toplantısında faiz indirimlerine devam edebileceği beklentilerini desteklediği gözlemlendi. Jeopolitik endişeler ve küresel gelişmelerle USD/TL paritesi hafta içinde 3,06'ya kadar yükseldi. BİST-100 endeksi hafta içinde yükselen kurun etkisiyle döviz fazlası olan firmalara yönelik artan taleple haftayı %1,9'luk artışla kapatarak küresel piyasalardan olumlu yönde ayrıştı. Öte yandan, yurt içinde Eylül ayı imalat sanayii satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Mayıs'tan bu yana en yüksek değerini almasına rağmen son 7 aydır 50 eşik değerinin altındaki seyrini sürdürerek sektörde aktivitenin zayıf seyrettiğine işaret etti. Son aylarda endeksteeki bozulmada stoklardaki düşüş, istihdam ve yeni siparişlerdeki gerilemenin etkili olduğu kaydedildi.

2017-2019 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program Resmi Gazete'de yayımlandı.

Geçtiğimiz hafta 2017-2019 dönemine ilişkin Orta Vadeli Program (OVP) açıklandı. OVP'de 2016 yılı büyüme beklentisi %4,5 seviyesinden %3,2'ye indirilirken, kişi başı GSYH'nin 9.243 dolara gerileyeceği öngörülüyor. Yıllık enflasyon beklentisinin %7,5'ta bırakıldığı OVP'de, Hükümet'in 2016 yılı için ortalama USD/TL beklentisi 2,96 olarak hesaplanıyor. OVP'de önümüzdeki yıllarda enflasyon ve cari açık oranındaki iyileşme beklentilerine karşılık kamu yatırım harcamalarının özellikle 2017 yılında hızlandırılacak olması dikkat çekiyor. Nitekim, hafta içinde 2017 bütçe dengesiyle ilgili detaylara değinen Maliye Bakanı Naci Ağbal, 2015 yılında %1,2 olarak gerçekleşen bütçe açığı oranının 2017'de %1,9'a kadar yükseltilmesi öngörüsünün ihracat, yatırım ve AR-GE teşvikleri için planlanan harcamalardan kaynaklandığını açıkladı. Büyüme ve istihdamın desteklenmesi için kamu harcamalarındaki artışın zorunlu olduğunu ifade eden Ağbal, ihracat odaklı büyüme stratejisi kapsamında Eximbank kredilerinde 3 kata varan artış ve navlun desteği planlandığını açıkladı.

IMF Türkiye için büyüme tahminini aşağı yönlü revize etti.

IMF "Dünya Ekonomik Görünüm" raporunda, Türkiye ekonomisi için büyüme tahminini 2016 yılı için %3,8'den %3,3'e, 2017 için %3,4'ten %3'e revize etti. Nisan ayında, IMF 2016 yılı büyümesini %3,2'den %3,8'e yükseltmiş, 2017 yılı büyüme tahminini ise %3,6'dan %3,4'e çekmişti. IMF jeopolitik gelişmeleri ve başarısız darbe girişiminin ardından artan belirsizliklerin büyüme üzerinde baskı kurduğunu belirtti. Bu tahminleriyle IMF, OVP'den 2016 yılı için olumlu, 2017 yılı için olumsuz yönde ayrılmış oldu.

Sanayi üretimi Ağustos'ta yükselişe geçti.

Başarısız darbe girişimi nedeniyle Temmuz ayında yıllık %4,9 gerileyen takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi, Ağustos ayında %2,2 arttı. Yeni yatırımlarla birlikte üretim kapasitesinin son aylarda hızlı arttığı temel eczacılık ve elektronik ürünlerin imalatı sektörlerindeki canlı seyir dikkat çekti. İlgili sektörlerin üretimindeki yıllık artış sırasıyla %21,2 ve %13,6 olarak kaydedildi. Küresel piyasalarda demir/çelik fiyatlarındaki yükselişten olumlu etkilenen ana metal sanayinin üretimi Ağustos ayında da yukarı yönlü trendini korudu. Motorlu kara taşıtları sektöründe ise üretimin baz etkisi nedeniyle baskı altında kaldığı görüldü.

SEKTÖREL GELİŞMELER

İthal kömürde düzenleme değişikliği...

2 Ağustos 2016'da ithal kömüre getirilen ton başına 15 dolarlık ek vergi geçtiğimiz hafta ithalat fiyatının üst limiti 70 USD/ton olacak şekilde değiştirildi. 2015 yılında kömür ithalatının büyük kısmını Kolombiya, Rusya ve Güney Afrika'dan yapan Türkiye'nin ithal ettiği kömürün fiyatının 60 USD/ton civarında olduğu düşünüldüğünde, Ağustos'ta uygulamaya konulan ek verginin yeni düzenlemeyle bir miktar düşürüldüğü anlaşılıyor. Bu değişikliğin ithal kömürle çalışan santrallerde artan maliyetler sebebiyle yapıldığı düşünülüyor.

Geçtiğimiz hafta ayrıca EÜAŞ'a bağlı 422 milyon ton linyit rezervine sahip alandan elektrik üreten Çayırhan santralının özelleştirilmesi için ihale açıldı. Kamunun enerji sektöründe devam eden özelleştirmeleri kapsamında da Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) dağıtım ağının özelleştirilmesi için ise 4 firma teklif verdi. TPAO sektörde %4,4'lük pazar payıyla altıncı durumda.

Otomotivde ÖTV indirimi, benzinde zam...

Geçtiğimiz hafta hibrit araçlarda elektrik motor gücü 50 kW'ı geçip silindir hacmi 1.800 cm³'ü geçmeyen araçlarda ÖTV %90'dan %45'e, gücü 100 kW'ı geçip silindir hacmi 2.500 cm³'ü geçmeyen araçlarda ise %145'ten %90'a indirildi. Öte yandan, önceki haftalarda ÖTV düzenlemesi nedeniyle benzine yapılan 20 kuruşluk zammının ardından geçtiğimiz hafta da 14 kuruş zam yapıldı. Mazot fiyatı da 12 kuruş artırıldı. Bu durumun enflasyonu 10 baz puan yukarı yönlü etkilemesi bekleniyor.

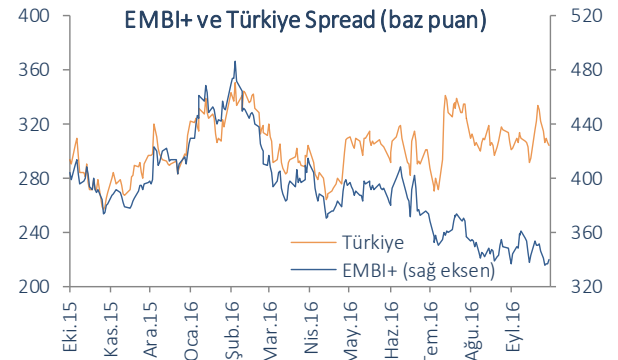
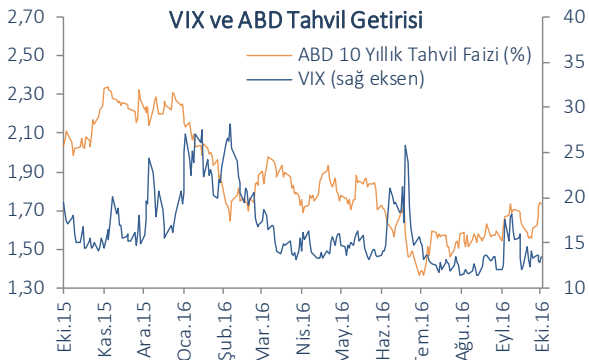
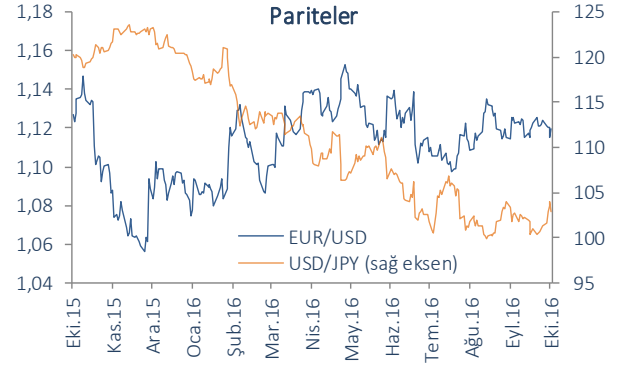
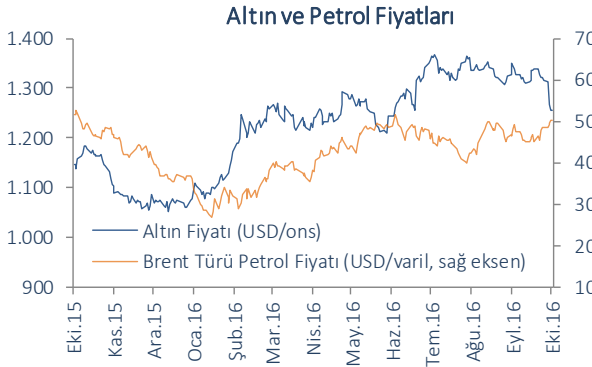
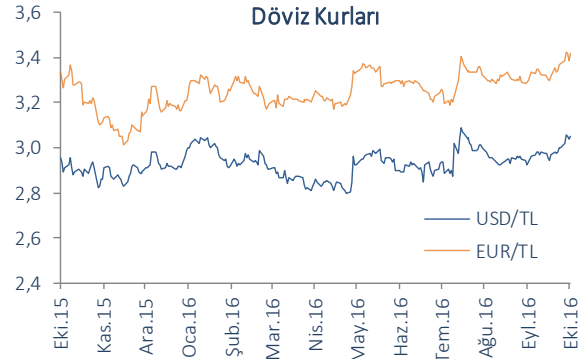
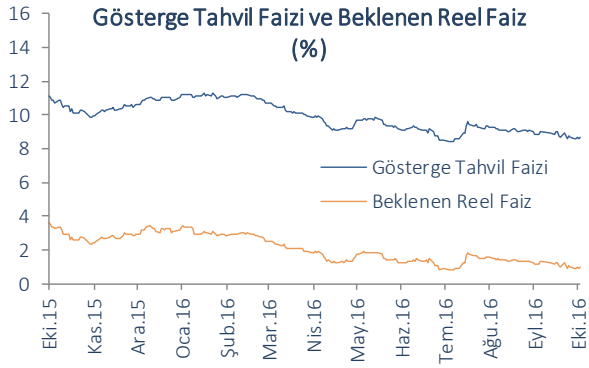
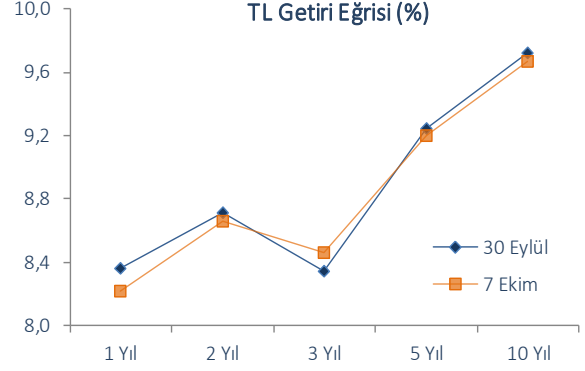
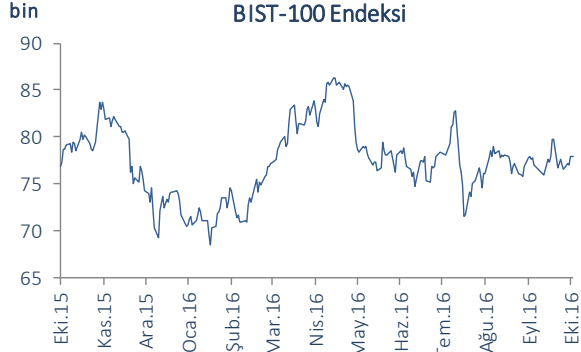
Orta-yüksek teknoloji ürünlerin üretimine ek destek...

"Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" geçtiğimiz hafta Resmi Gazete'de yayımlandı. Karar kapsamında daha önce sürekli uzatmalara konu olan teşvikler kalıcı hale getirildi. Orta-yüksek teknoloji ürünlerine verilen bölgesel teşviklerin kapsamı genişletildi. Orta-yüksek teknoloji sanayi ürünleri imalatına (motorlu kara taşıtları, makine ve kimyasal madde imalatı gibi) yönelik yatırımlar yeni düzenlemeyle birlikte 1. 2. ve 3. bölgelerde olsalar dahi 4. bölge desteklerinden faydalanabilecek. Bu teşvikten yararlanmak için 1. ve 2. bölgelerdeki sabit yatırımın asgari 1 milyon TL ve 3. bölgede ise 500 bin TL olması gerekiyor.

Ağustos ayında 341 firma yatırım teşvik belgesi aldı.

Ağustos ayında 341 firma teşvik belgesi almaya hak kazanırken, yatırımların toplam tutarının 5,7 milyar TL ve yatırım kapsamında yaratılan istihdamın 10.444 kişi olduğu açıklandı. Yatırım teşvik belgeleri imalat sektöründe 128, hizmette 99, enerjide 96, madencilikte 10 ve tarım sektöründe 8 firmaya verildi.

PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
10 Ekim	TÜİK Sanayi Üretim Endeksi	Ağustos	yıllık %2,2 (G)
	Çin Dış Ticaret İstatistikleri	Eylül	
11 Ekim	Almanya ZEW Anketi	Ekim	
12 Ekim	TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri	Ağustos	
	Fed Açık Piyasa Komitesi Toplantı Tutanakları	Eylül	
14 Ekim	ABD Üretici Fiyat Enflasyonu	Eylül	
	ABD Perakende Satışlar Verisi	Eylül	
	ABD Michigan Üniversitesi Tüketici Güven Endeksi (Öncü)	Ekim	

(G) Gerçekleşme

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
goksun.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Uzman
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.